

dzakelijkheid ervan ook een vast adres uowens, we hebben ge plaatsen in Ne heeft met een ker-

Kerk verricht haar gramma-commissie verdeelt de zaken men stukken, onder rae-advies. Ditmaal dergelijke advies id.

vat te verhandelen van ingrijpenden al prominent wat e". Het hoofd-een van ons volk uit modernistische niden Bijbel. Pred hebben hem daar r echter staat het goed als één man d of van weinig be-

in zaak bediscussie pel achten dezer eene beschuldiging elingsbond in Chierne richting. Er oemd om die zaak rtijen te samen te dat dit „voorspel van de aandacht nt trad af. En de et midden der be ren we tusschen van een oplossing den gesproken en gen zijn te ingrij elijk bevredigende

ngen zullen ter de Synode met missie voor Zuid te nemen om een deel uit te zenden lie vroeger te Tres ambt nederlegde zoo werd ter Sy dikant Ds W. V kerk van Caram Paraná, in Bra Tres Arroyos, en n in Brazilië op te een taalkwestie elijk jonge neder verwegend Neder catechisatie. Daar roote behoefte aan arbeid. En daar taal op de hoogte te zijn hem van Het is gemakke mbehy kan dienen erlangen voor de als Tres Arroyos breede mede om deld in deze aan wel weet, besloot erband der Gerd hoewel de Gene estijds den wenk kerk van Noord l het taalverschil erikaansche Kerk aik maakt van de lassicale en syno nze mensen in e kunnen zijn met

Het is gemakke mbehy kan dienen erlangen voor de als Tres Arroyos breede mede om deld in deze aan wel weet, besloot erband der Gerd hoewel de Gene estijds den wenk kerk van Noord l het taalverschil erikaansche Kerk aik maakt van de lassicale en syno nze mensen in e kunnen zijn met

HENRY BEETS.

KERKEN

en, 29 Juni 1936.

ereformeed Kerk rie recensie van het derzoek Noodzake nig, Kampen 1936 de rubriek „Geest blad anderhalve taande recensie ge te drukfout is inge ht zeggen, scherpe

gewraakte passag rijke mede-abbone oe de geheele korte ier volgt:

skring bestemde en belder en klaar aan, der gemeentelieden ns in de prediking fs en der genade. e Schrift, met onze

formulieren van Eenigheid, met onze Liturgie-formu met Calvin, Dr A. Kuiper, Dr H. Bavinck, Dr Geesink, Dr H. Bouwman, Dr T. Hoekstra en met H. H. Kuiper.

Xu sinds eenigen tijd sommige dienaren des Woords andere leidinggeveende personen in onze Gereformeerde Kerken, door een verkeerd inzicht in het Verbond der Genade met zijn beide deelen, theorieën en praktijken proclameeren, die lijnrecht indruischen ook tegen de letter en de geest van de bekende belijdensuitspraak van de Generale Synode van 1905, kan het goed gedocumenteerde bericht en betoog van Dr Impeta naar alle zijden uitnemende diensten bewijzen.

De te goeder trouw en met de beste subjectieve bedoelingen dwalende broeders kunnen op het punt in kwestie tot betere gedachten en uitingen gebracht worden; degenen, die in de rechte Gereformeerde lijn zijn gebleven, kunnen bevestigd worden in hun overtuiging, dat tot heil der Kerken en tot eere van 's Heeren Naam. Moge daartoe Gods zegen op het met liefde en kennis geschreven werk van een der Redacteuren van dit Blad en de bede in vervulling gaan, vervat in het aanrijpend inleidend woord van Prof. Honig, die ronduit draagt het met de strekking van het boek geheel eens zijn en nooit anders te hebben gesproken of geschreven.

Nu Ds D. van Dijk niet alleen mijn handelwijze „absoluut ontoelaatbaar" acht, maar ook in het „verband" van „denken en verdacht maken" op hetgeen ik schreef aldus gewezen, hoop ik in den loop der volgende week een reis naar Groningen te maken om hem te bezoeken en in een broederlijk onderhoud over deze uitspraken nader „geestelijk advies" te ontvangen en eventueel te geven.

Hoogachtend,
Uw dw.,
G. M. DEN HARTOGH,
Abonné van dit blad.

Wij hebben gemeend, onzen hooggeschachten medewerker in de gelegenheid te moeten stellen dit ingezonden stuk vooraf in te zien en desverlangd van een onderdicht te voorzien.

REDACTIE.

Ik dank de Redactie voor de toezending van bovenstaand „Ingezonden" en maak van die toezending gebruik tot de volgende

Kantteekening.

Bij bovenstaand „Ingezonden" zou ik gaarne de volgende kantteekeningen te maken.

1. Prof. den Hartogh maakt blijkbaar captie op het feit, dat ik in mijn artikel niet heel de betrokken recensie wamm, doch slechts een deel daarvan.

Zulk een captie-maken zou zin hebben, als de door mij gemaakte uitdrukkingen in de recensie een anderen inhoud zouden krijgen door het weglaten van het hier door Prof. den Hartogh aan mijn aanhaling toegevoegde gezette. Dat nu is niet zoo.

2. In die regels wordt wel gezegd, wat Dr Impeta leert, maar niet wat door mij en anderen gesproken en geschreven wordt.

Ook in deze regels ontbreekt dus de motiveering en het bewijs van de beschuldiging, dat wij een verkeerd inzicht hebben in het Verbond en dat wij dientengevolge theorieën en praktijken proclameeren enz.

3. Al Prof. den Hartogh nu nog bij deze beweringen zegt: „Naar het mij wil voorkomen" of iets dergelijks, nu zou de zaak nog niet zoo erg zijn geweest. Maar dat het hij niet.

Zonder dat hij zegt wat wij leeren, poneert hij eenvoudigweg de beschuldiging, dat wij een verkeerd inzicht hebben in het verbond enz.

4. Wanneer men nu bedenkt, welke waarde, natuurlijk, en groot deel der lezers van het blad, waarin Prof. den Hartogh schreef, aan zijn oordeel hechten, dan gevoelt men, dat zulk schrijven niet anders is, dan een publiek aansluit van beschuldiging stellen, terwijl men niet eens, dat zuiver weergeven van de veroordeelde leeringsen, de lezers in staat stelt te beoordeelen in hoeverre zulk een beschuldiging rechtvaardig is.

5. Inderdaad zulk een wijze van schrijven acht ik nog ontoelaatbaar.

6. Daar wordt gesproken van één niet onbelangrijke drukfout.

Daardoor wordt wéér de indruk gewekt, dat door die drukfout de zin van het geschrevene zou veranderen; immers alleen daardoor wordt zoo'n drukfout „niet onbelangrijk".

7. De drukfout zal dan deze moeten zijn. Prof. den Hartogh schreef: „Nu sinds eenigen tijd sommige dienaren des Woords en andere leidinggeveende personen in onze Gereformeerde Kerken, door een verkeerd inzicht in het Verbond der Genade met zijn beide deelen, theorieën en praktijken proclameeren" enz.

8. In mijn aanhaling viel het woordje door uit.

9. Iemand, die nauwkeurig las, zal hebben gezien, dat daardoor de zin niet liep en zal het ontbrekende woord wel hebben ingevuld.

10. Wie daar geen erg in had zal er uit hebben gelezen, dat zij, die hier bedoeld werden, ook een verkeerd inzicht in het Verbond der genade proclameerden. Welnu, dat ligt ook inderdaad opgesloten in wat Prof. den Hartogh schreef.

11. Wie door een verkeerd inzicht in het Verbond verkeerde theorieën en praktijken propageert, propageert daardoor natuurlijk ook dat verkeerde inzicht in het Verbond.

12. Deze drukfout neemt dus van mijn bezwaar tegen de gelede recensie de kracht niet weg.

13. Feit blijft, dat Prof. d. H. ons heeft voorgesteld de mensen, die met betrekking tot het genadeverbond dwalen en in verband daarmee verkeerde theorieën en praktijken proclameeren.

14. Waar in die dwaling z.i. bestaat zegt hij niet; op zijn best kan uit wat hij meedeelt van den inhoud van de brochure van Dr Impeta zoo ongeveer worden afgeleid welke richting men zou moeten zoeken.

15. Hij doet helemaal geen poging om te bewijzen, dat inderdaad van dwaling mag worden gesproken.

16. Geroelt Prof den Hartogh nu niet, dat dit inderdaad ontoelaatbaar is?

Hij denke zich toch eens in onze plaats en stelde zich voor hoe hij het zou vinden, dat men hem, zoo maar even in een recensie, voorstelde als hebbende een verkeerd inzicht in het Verbond der genade, als proclameerende verkeerde theorieën en praktijken.

Prof. den Hartogh trekt het zich aan, dat ik zijn handelwijze bespreek in verband met „verdenken" en „verdacht maken".

Maar is dat niet juist?

Werd door zulk schrijven niet op ons geladen de „verdenking" van dwaling?

Of neen, nog sterker, wij worden eenvoudig in staat van beschuldiging gesteld.

Is dat toelaatbaar, publiek iemand, die de zaken anders ziet dan wij, zonder bewijs, openlijk te beschuldigen en dat op zoo'n gewichtig punt?

d. Prof. den Hartogh wil naar Groningen komen om over deze zaak een broederlijk onderhoud te hebben.

Natuurlijk zal ik hem gaarne ontvangen.

Maar daarmee is de zaak niet klaar.

Hier is, publiek, een beschuldiging geuit; en ik blijf er op staan, dat deze beschuldiging publiek worde bewezen of teruggenomen.

Ik vraag van Prof. den Hartogh niet meer, maar ook niet minder, dan dat hij publiek aantoon in welk opzicht ik ook maar in het minst een verkeerd inzicht heb in het Verbond der genade en waarin bestaat het verkeerde van de theorieën en praktijken, die ik, als vrucht van dat verkeerde inzicht, propageer.

Alleen zóó wordt de atmosfeer gezuiverd en wordt het mogelijk opbouwend werk te verrichten.

D. v. D.

Zelfonderzoek.

Te Kampen hebben op de jaarvergadering der Reunisten van F.Q.I. de heeren Ds D. v. Dijk en Ds Th. Delleman een zeer vriendschappelijk dispuut gehouden over de vraag van aard en plaats en onderstellingen van het door beiden natuurlijk aanvaard en noodzakelijk geachte zelfonderzoek. Waar sommigen op de bespreking van deze zaak ingrijpen, een manier, die o.i. terecht veroordeeld wordt, is het goed, te letten op wat Ds H. Meulink schrijft in „Eenschedesche Kerkbode":

Twee predikanten gingen in de arena. Hun stellingen waren bekend.

Het ging over het zelfonderzoek naar de echtheid van het geloof, over de „kenmerken".

Nieuw was dat onderwerp nu juist niet. 't Is niet een nieuwe strooming of richting; daar is altijd verschil over geweest, ook in E. Voto wordt gehandeld over de cirkel-redeneering in vr. 86 van den Catechismus.

Niet alleen van gereformeerde, maar ook van chr. geref. zijde grijpt het misverstand naar de overhaaste superlatieven-van-veroordeeling. Daarom zegt Ds Meulink zeer terecht in zijn weergave van de onzen lezers reeds bekende stellingen van Ds D. v. Dijk:

Noodzakelijk is, dat ik ook de 4de stelling aanhaal, anders zou misschien iemand uitroepen: „Vreeselijk", evenals de „Chr. Geref. Kerkbode" van Rotterdam.

IV. „Zelfonderzoek, waarbij men uitgaat van het zijn in 't verbond en 'recht hebben op de goederen des Verbonds, maakt niet zorgeloos en oppervlakkig, want boven dit zelfonderzoek staat de dreiging van dien God des verbonds, dat wie geen verbondsgehoorzaamheid betoont, met de wereld omkomt."

In „Pro Ecclesia" schrijft Ds I. de Wolff:

Den laatsten tijd is in de polemiek, die over verbond, kerk, pluriformiteit, doopskerkenning, enz. nog steeds in vollen gang is, plotseling heel sterk naar voren geschoven die over het zelfonderzoek.

Als antwoord op wat hierover geschreven is gaf Dr C. N. Impeta te Kampen een geschrift uit dat den titel draagt: Zelfonderzoek noodzakelijk!

Nu bedroeft ons die titel, omdat deze eigenlijk een beetje misleidend is. De goe-gemeente, die voor het grootste deel deze brochure niet leest, maar er wel over hoort, zal den indruk krijgen alsof er dominees zijn die het zelfonderzoek niet noodzakelijk achten, en zulk een indruk is onjuist.

Het gaat niet over het zelfonderzoek, maar om een bepaald soort van zelfonderzoek, over zulk een soort waarvan ik in de Schrift niets lees, ook niet na de breede argumentatie die Dr Impeta gegeven heeft.

Even later:

Evenmin kome Prof. den Hartogh in een recensie in het „Kerkbl. voor Drenthe en Overijssel" verklaren dat er broeders zijn die door een verkeerd inzicht theorieën en praktijken proclameeren die lijnrecht indruischen ook tegen de letter en den geest van de bekende belijdensuitspraak van de Generale Synode van 1905, en dat deze dwalenden tot beter inzicht moeten worden gebracht.

In „Haarlemsch Kerkbl." oordeelt Ds J. W. Sierstema:

Er word dezer dagen een merkwaardige brochure geschreven, getiteld: Zelfonderzoek noodzakelijk. En ik ben met deze brochure heel blij. Niet omdat ik het met de beschouwing van den schrijver in alles eens ben, maar wel, omdat in deze brochure blijkt welk een ontzaglijke verwarring en misverstand er in onze kringen heerscht omtrent een vraagstuk, dat van het grootste gewicht is voor het geestelijk leven in onze kerken en raakt de beteekenis van de zoogenaamde geloofskenners bij de zelfbeproeving en het zelfonderzoek van den christen.

Nu heb ik, helaas, de geschriften van de mannen, die hier bestreden worden, niet gelezen, maar bij de citaten, die aangehaald worden, rijst bij mij telkens

weer de vraag of hun geen meeningen worden toegedicht, die ze met kracht van zich af zullen wijzen. Maar dat zal straks in de discussie wel blijken. Wel zou ik dezen wensch willen uitspreken: Gezien het gehaspel in onze kerkelijke bladen van den laatsten tijd, dat onze theologen toch beginnen met elkaar goed te lezen.

Even later:

Zoo lang ik nu predikant ben heb ik onder onze menschen te worstelen gehad met een voorstelling waarbij men zijn troost zocht in kenmerken, omdat het evangelie van Jezus Christus niet vermocht te troosten.

Een voorstelling, waarbij men een twijfelaar door redeneeren zoo ver tracht te brengen dat hij gaat meenen geloof te bezitten.

Een voorstelling, waarbij men een zondaar, die zich aan Gods genade in Christus Jezus niet kan overgeven, tracht te overtuigen dat hij toch wel een kind van God is.

Een voorstelling, waarbij een Farizeër in volkomen gerustheid de eeuwigheid ingaat en het tollenaars hart in donkerheid wegsterft. Een voorstelling die met alle kracht dient bestreden te worden. En die voorstelling meen ik in de brochure: „Zelfonderzoek Noodzakelijk" terug te vinden.

Heb ik verkeerd gelezen, heb ik den schrijver niet begrepen?

Ik hoop het van harte.

Hervormd en Gereformeerd.

In de hervormde kerkbode van Den Haag schrijft H. S. over de classicale vergaderingen dier kerk. We lezen o.m.:

Ook is door eenigen de vraag doorgezonden, waarvoor wel bij de groote meerderheid sympathie gevoeld werd, maar die toch voor haar te veel veronderstellingen en gevolgen bevatte, welke niet overzien werden om vóór te stemmen, n.l. dat er door de Synode een poging zou gedaan worden om aanraking te zoeken met de kerken die nu door afscheiding en doeleantie van onze kerk verwijderd zijn geraakt. Ik begrijp deze houding van de meerderheid geheel, maar kon toch niet nalaten, dezen harte-wensch te steunen. Ze mogen het gerust weten, bij die groepen, dat wij afscheiding en doeleantie verwerpen, maar die kerken daarom niet loslaten als gemeenschappelijk met ons de belijdenis van den Christus der Schriften toegedaan.

De lamme.

Ds J. M. Spier schrijft in „Geref. Kb." (Hoeksche Waard):

Vorige week is in de stad van Calvin — Genève — herdacht het 400-jarig bestaan van de reformatie aldaar door den grooten reformator.

Bij die gelegenheid heeft de bekende Prof. Dr Karl Barth, die zegt Calvinist te zijn, doch wiens theologie inderdaad van Calvijn's gedachten hemelsbreed verschilt, in Genève een feestpreek gehouden over Hand. 3: 1—8: de genezing van den lammen bedelaar aan de tempelpoort. Merkwaardig is het verslag van die preek in de pers.

„Dat Petrus en Johannes opgingen naar den tempel, dat maakte den tempel tot Gods kerk. Niet om hun bijzondere persoon maar om het Woord, dat zij als gezanten van Christus daarin brachten. De lamme — wij kennen hem immers allen — onmachtig iets van het leven te maken, verwacht van de kerk een aalmoes, een beetje stichting. Maar Christus' gezanten, die zelf niets voor hem hebben en niets kunnen, evenmin als hij zelf — zij hebben en geven het Woord, dat leven, blijdschap, vreugde schept, hoewel zij machteloos zijn zelfs tot gelooven. Gods evangelie maakt de dooden levend, de armen rijk en de kerk tot Gods kerk."

Wij zullen deze dingen hier niet curieus onderzoek. Alleen moet het voor ieder Gereformeerde, die de H. Schrift kent, onmiddellijk duidelijk zijn, dat een preek op deze wijze het Schriftwoord verkracht. De gewone concrete dingen: lamheid, aalmoes, genezing, worden hier omgevormd tot symbolen en dan op Barthiaansche wijze „verklaard". Wij noemen zoiets inlegkunde. Dit is geen eerbied voor Gods openbaring. Wie op deze wijze met den Bijbel omgaat, kan er uit halen, wat hij er uit halen wil, Barth leest in de H. Schrift Barth, en zoo kan een communist uit den Bijbel de beginselen van het communisme lezen, enz. Het Woord Gods — waarvan Barth zoo hoog opgeeft — wordt opgelost in subjectieve, menselijke stelsels.

Dit is een voorbeeld van de groote mystificatie, waaraan Barth zich bezondigt.

De steen afgewenteld.

Ds B. Wentsel vertelt in Geref. Kb. „Hoeksche Waard", van een reis naar Jeruzalem. Daar bezocht hij een koningsgraf. We lezen:

Of we dan zooveel belangstelling hebben voor deze Joodgeworden koningsfamilie? Neen, maar er is iets moois te zien. Eerst de hof met de rituele handelingen, zooals we die ook te Alexandrië gezien hadden; en dan vooral het graf met den ronden steen. Dat herinnert aan Markus 16: 3. In deze graven zijn prachtige sarcophagen gevonden, zooals we er alweer te Alexandrië tientallen gezien hadden. Maar de ronden steen vóór het graf, de grafdeur dus, heeft onze bijzondere aandacht. De steen is afgewenteld, d.w.z. ligt in de gleuf of groef zóó dat er achter nog een opening is om te staan en te duwen. Deze opening kan men bereiken door er in te springen of door een nauwe gang te kruipen. Ik doe het laatste en sta nu achter den steen, welke ik probeer te bewegen. 't Lukt me niet; want er ligt een andere steen voor die ik eerst had moeten verwijderen. 't Geheel geeft ons echter duidelijk een indruk van het nieuwe graf in Jozefs hof.

Vrijzinnige „moedeloosheid".

In „Omhoog" (vrijzinnig) schrijft Ds P. Cannegieter, dat er enkele oorzaken zijn, die de „vrijzinnig-gods-